

שם העבודה : איכות הلمידה המתווכת באינטראקציה בין אחאים בוגרים ואחאים צעירים עם או בלי פיגור

שכלי : השפעות תיווך האם ויחסי אחאים

שנה : 2009

מס' קטלוגי : 551

שם המגיש : דיקלה חנוכה לוי

המנחים : פרופ' דוד צוריאל

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה", אוניברסיטת בר אילן

המלצות למחקרי המשך

מן הממצאים ומן הדיון במגבלות המחקר נראה שכדאי לערוך מספר מחקרי המשך :

א. ביצוע המחקר באוכלוסיות אחרות- המחקר הנוכחי התמקד באחאים בוגרים של ילדים עם פיגור שכלי קל. חשוב לבחון את שאלות המחקר בקרב אחאים בוגרים של ילדים עם מוגבלויות אחרות ובדרגות חומרה שונות כגון, פיגור קשה, אוטיזם, נכויות פיזיות וכדומה ולנסות לבנות מודל מוכלל המתייחס לכלל המוגבלויות.

ב. ביצוע המחקר בסיטואציות אחרות- המחקר התמקד בשני מצבים : משחק חופשי והוראה- מובנית. כדאי לערוך מחקר דומה בסיטואציות נוספות כגון : משחק חברתי, טיול משותף וכדומה ובכך להכליל את הממצאים מעבר לסיטואציות "לימודיות".

ג. בדיקת ההבדלים ברמת התיווך של האח הבוגר לילד עם פיגור שכלי בהשוואה לילד עם התפתחות תקינה באותה משפחה- במחקר הנוכחי ההשוואה בין רמת התיווך של אח בוגר לילד עם פיגור שכלי לבין רמת התיווך של אח בוגר לילד עם התפתחות תקינה נעשתה בין משפחות שונות. מעניין יהיה לבחון את ההבדלים ברמת התיווך של אח בוגר לילד עם פיגור שכלי בהשוואה לילד עם התפתחות תקינה באותה משפחה.

ד. בדיקת רמת התיווך של אחאים צעירים לילדים בוגרים עם פיגור שכלי- מחקר זה התמקד באינטראקציה תיווכית שבה אחאים בוגרים היוו את דמות המתווך של האח הצעיר עם הפיגור השכלי. מעניין יהיה לבדוק האם באינטראקציות תיווכיות בהן האח הצעיר הינו בעל התפתחות תקינה והאח הבוגר הוא עם פיגור שכלי, האח הצעיר יהווה סוכן תיווך עבור האח עם המוגבלות.

ה. העברה בין דורית ובדיקתה ביחס לאותו נבחן- במחקר הנוכחי, נעשה ניסיון לבחון את ההשפעה של רמת התיווך של האם על רמת התיווך של האח הבוגר. בדיקה זו נעשתה כאשר מושא התיווך בכל אחד מהמקרים (תיווך אם לעומת תיווך אח בוגר) היה שונה. מומלץ לערוך את הבדיקה ולבחון את הקשרים כאשר מושא התיווך יהיה אותו ילד בשני המקרים.

ו. השפעות התיווך על האח הבוגר ועל האח הצעיר- במחקר הנוכחי הושם הדגש על כמות ואיכות התיווך של האח הבוגר וגורמים אשר עשויים להשפיע עליהם. טרם ניבדקה ההשפעה של כמות ואיכות התיווך של האח הבוגר על ההתפתחות הקוגניטיבית והרגשית-התנהגותית שלו בעצמו ושל אחיו הצעיר עם או בלי פיגור שכלי. מומלץ לבחון הפעלה של תוכניות התערבות בתחומים ספציפיים, לימודיים או חברתיים, בקרב אחאים בוגרים ואחאים צעירים עם או בלי פיגור שכלי.